

РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО КОНТРОЛЮ В ДОСЯГНЕННІ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Наталія Савченко,

к.е.н, доцент кафедри бухгалтерського обліку,

оподаткування та аудиту

Житомирський національний агроекологічний університет

Постановка проблеми. Управлінський контроль - це свого роду агрегація господарських процесів та системи управління, яка використовується працівниками підприємства за для забезпечення ефективності операційної діяльності. Як правило посадові особи, які відповідальні за організацію та функціонування системи контролю можуть відноситись до різних рівнів управління суб'єкта господарювання. При цьому ефективність операційної діяльності має співвідноситися із стратегічними цілями підприємства.

Управлінський контроль в такому випадку буде виступати процесом, за допомогою якого посадові особи підприємства зможуть одержувати інформацію про фактичний стан розвитку господарюючої одиниці та за необхідності впливати на діяльність інших працівників з метою реалізації стратегії підприємства. Метою системи управлінського контролю буде виступати надання допомоги апарату управління для координування різних видів діяльності в межах підприємства таким чином, щоб його цілі були досягнуто.

Аналіз останніх досліджень. Проблемаам організації та методологічного забезпечення системи управлінського контролю присвячували свої праці як зарубіжні, так і вітчизняні вчені, серед яких: М.Т. Білуха, Б.І. Валуєв, П.Ф. Друкер, К. Друрі, Н.Г. Данілочкіна, Г.В. Жаворонкова, Р.О. Костирко, Є.В. Мних, Л.В. Нападовська, С.М. Петренко, М.С. Пушкар, В.С. Рудницький, Л.О. Сухарева, С.Г. Фалько, Д. Хан, П. Хорват, В.О. Шевчук, М.Г. Чумаченко та ін. Однак, незважаючи на вагомій науковій праці, зміни в сучасних умовах ведення господарської діяльності породжують нові проблеми теоретичного і

практичного характеру, зокрема окреслення ролі та повноважень системи управлінського контролю в досягненні стратегічних цілей суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. Цілями управлінського контролю є запобігання ризику проведення господарських операцій, з метою підвищення ефективності управління бізнесом, а також за для забезпечення досягнення стратегії підприємства. Відповідно до рівнів цілей підприємства, в широкому сенсі, мету управлінського контролю можна розділити на: стратегічні цілі, загальні оперативні цілі і конкретні завдання. З точки зору управління ризиками, система управлінського контролю має регулювати рівень та силу впливу стратегічного ризику, загального операційного ризику і специфічного ризику виконання завдань. Це буде сприяти посиленню дії контролю на превентивному рівні з метою запобігання виникнення ризикованих ситуацій та можливого впливу їх на системи бухгалтерського обліку, фінансів та правову сферу.

Метою управлінського контролю є забезпечення гарантування досягнення бажаного стратегічного рівня ефективності підприємства. При постановці довгострокових цілей обов'язковою умовою має бути врахування місії існування суб'єкта господарювання в інтеграції із цілями управлінського контролю. Досягнення бажаного рівня операційної ефективності, завдяки використанню методологічного інструментарію управлінського контролю, є одним з головних завдань адміністративного управління.

У вузькому сенсі загальні оперативні цілі виступають одночасно і цілями управлінського контролю та в основному реалізуються завдяки діяльності менеджерів. Досягнення цілей управлінського контролю є основою реалізації стратегічних завдань суб'єкта господарювання. В управлінському контролі при цьому основну увагу акцентують переважно на структурних одиницях та центрах відповідальності з метою забезпечення контролю виміру ефективності господарських операцій або ж іншими словами за для підвищення ефективності та результативності роботи бізнесу.

В ході досягнення стратегічних цілей суб'єкти управлінського контролю мають орієнтуватися на нормативні

положення у вигляді стандартів, що будуть визначати їх повноваження, обов'язки, права та ін. Стандарти управлінського контролю можуть розроблятися в підприємствах всіх форм власності, в тому числі і некомерційними організаціями. Державні органи влади, соціальні групи і інститути, можуть також використовувати положення стандартів при створенні і функціонуванні системи управлінського контролю. Розробка базового стандарту для вітчизняних підприємств має відбуватись із врахуванням чинної нормативно-правової бази. Метою розробки та запровадження таких нормативних документів є стандартизація та посилення ролі управлінського контролю суб'єктів господарювання, підвищення ефективності та результативності управління бізнесом, сприяння його сталому розвитку, а також покращення макроекономічних показників в цілому.

Як відомо, ефективність діяльності визначається співвідношенням операційних доходів до операційних витрат. Процес управлінського контролю щодо реалізації стратегічних завдань в кінцевому рахунку зводиться до контролю всіх господарських операцій. Головним завданням контролю виступає процес забезпечення того, що конкретні завдання виконуються ефективно і результативно. Головним об'єктом управлінського контролю при цьому виступають окремі завдання або операції, такі як планування і контроль індивідуальної роботи працівників підприємства на відміну від визначення продуктивності підрозділу в цілому. Якщо немає контролю досягнення конкретних завдань, то і не буде реалізації спільних оперативних цілей і стратегічних завдань.

Режими контролю є основою системи управління, вони відображають ієрархію та адаптивність управлінського контролю. Кожне підприємство розробляє і запроваджує свою власну політику щодо створення та функціонування системи управлінського контролю на підставі відповідних законів і правил. В зв'язку з цим стандарти управлінського контролю в конкретному підприємстві мають враховувати умови зовнішнього середовища та його характеристики. Насамперед підприємство повинно виокремити елементи управлінського контролю та провести аналіз середовища, в якому воно буде

функціонувати, а вже потім обирати режим контролю, визначати сукупність процедур та реалізувати його зміст.

В ході досягнення стратегічних цілей підприємства повинні застосовувати сучасні інформаційні технології задля підвищення практичності управлінського контролю шляхом створення відповідної інформаційної системи управління бізнесом із вбудованими елементами контролю та зменшенням (усуненням) ручних факторів впливу.

Висновки. Вище керівництво підприємства має нести персональну відповідальність за створення, впровадження та функціонування системи управлінського контролю в підприємстві при досягненні його стратегічних цілей. Підприємство повинно перманентно моніторити систему управлінського контролю для гарантування її ефективного функціонування.

Список використаної літератури

1. Гудзинський О. Д. Обліково-аналітичний механізм менеджменту підприємств (теоретико-методологічний аспект): монографія / О. Д. Гудзинський, Г. Г. Кірейцев, Т. М. Пахомова, В. К. Савчук. — К.: ІПК ДЗСУ, 2009. — 226 с.
2. Anthony, R. Management Control Systems / Anthony, R., Govindarajan, V. — Chicago, Mc-Graw-Hill IRWIN, 2007. — 320 p.
3. Кузнецова С. А. Синергія облікової інформації в управлінні діяльністю суб'єктів господарювання: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)» / Кузнецова Світала Анатоліївна. — Київ, 2009. — 559 с.
4. Савченко Р. О. Процедури управлінського контролю / Р. О. Савченко, Н. М. Савченко. // Економіка та держава. — 2016. — № 9. — С. 34–40.